

Naturforvaltning
J.nr. MST-020-00051
Ref. LIM
Den 12. januar 2018

Høringsnotat – eksterne parter – vedrørende forslag til lov om ændring af naturbeskyttelsesloven - (nye muligheder for friluftsreklamer i det åbne land)

1. Indledning

Miljø- og Fødevarerministeriet sendte den 12. december 2017 forslag til lov om ændring af naturbeskyttelsesloven (nye muligheder for friluftsreklamer i det åbne land) i offentlig høring med frist for afgivelse af høringssvar den 9. januar 2018.

Lovforslaget er fremsat som opfølgning på det serviceeftersyn af regler om skiltning i det åbne land, der blev gennemført på baggrund af regeringsudspillet "Vækst og udvikling i hele Danmark" fra november 2015 og aftalen mellem regeringen (Venstre), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om "Danmark i bedre balance" fra juni 2016, hvorefter det med bedre skiltning bliver lettere at finde vej til lokale erhverv og turistmål og lettere for lokale erhverv og turistmål at tiltrække besøgende, og det vil understøtte mulighederne for udvikling i landdistrikterne.

Serviceeftersynet blev gennemført af en arbejdsgruppe under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet med deltagelse af Erhvervsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet, som i rapporten "Serviceeftersyn af regler for skilte i det åbne land: Bedre mulighed for skilte til lokale erhverv og turistattraktioner i landdistrikterne" (offentliggjort august 2017) har peget på en række muligheder for at ændre regler i vejlovgivningen under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og i naturbeskyttelsesloven under Miljø- og Fødevarerministeriet. Ændringerne vil samlet kunne give flere muligheder for skiltning til virksomheder, spisesteder og turistmål m.v. i det åbne land.

Miljø- og Fødevarerministeriet har modtaget 12 høringssvar fra eksterne parter, hvoraf følgende har oplyst, at de ikke har bemærkninger: Dansk Arbejdsgiverforening, Arbejdsmarkedets Feriefond, Ældre Sagen og Aalborg Universitet.

Kommunernes Landsforening har oplyst, at foreningen ikke har tekniske bemærkninger til lovforslaget, men at foreningen på grund af den korte høringsfrist over jul og nytår ikke har haft mulighed for politisk behandling.

Følgende foreninger og organisationer har indsendt høringssvar med bemærkninger til lovdkastet: De Samvirkende Købmænd, CO-industri, Landbrug & Fødevarer, HORESTA, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Organisationen Danske Museer.

2. Generelle bemærkninger

De Samvirkende Købmænd, Landbrug & Fødevarer og HORESTA hilser lovforslaget og de foreslåede ændringer fra arbejdsgruppen velkommen og finder, at forslaget vil kunne understøtte turisme og udvikling i landdistrikterne.

Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, CO-industri og Organisationen Danske Museer kan ikke støtte lovforslaget, idet flere skilte i det åbne land vil være i strid med hensynet til beskyttelsen af landskabsinteresserne.

3. Bemærkninger til forskellige emner

I det følgende gøres der rede for parternes bemærkninger til lovforslaget, og – i kursiv - Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger hertil, herunder om høringssvarene har givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Foruden de ændringer, der fremgår af dette notat, og de lovtekniske og sproglige justeringer, som høringssvarene har givet anledning til, er der foretaget mindre redaktionelle ændringer i lovforslaget.

a. Betydningen af flere reklameskilte mv. i det åbne land for landskabsinteresserne
Danmarks Naturfredningsforening er imod forslaget, som foreningen frygter vil medføre en negativ udvikling af landskabsbilledet. Formålet med lovgivningen har hidtil været, at det åbne land skal beskyttes og friholdes for at sikre de landskabelige værdier, hvilket kan ses i dag, og som har betydning for turismen. Friluftsrådet frygter ligeledes, at lovudkastets bestemmelser vil påvirke den landskabsmæssige oplevelse i en negativ retning.

Organisationen Danske Museer ser gerne, at den nugældende lov fastholder sit hovedsigte. Foreningen peger på, at det danske landskab hidtil har været beskyttet imod skiltning i det åbne land og nær byerne, hvorved landskabet, dets unikke og til dels uberørte karakter, overvejende som landbrugsland, har kunnet fastholdes som en reel landskabelig kvalitet. Forslaget til lovændring opererer således alene med et ønske om vækst på bekostning af den visuelle kulturarv og de æstetiske og oplevelsesmæssige værdier, som de danske landskaber (endnu) byder på.

CO-industri finder, at forslaget til lov om ændring af naturbeskyttelsesloven om nye muligheder for friluftsklamer i det åbne land ikke bør gennemføres. De mange lempelser er til skade for oplevelsen af natur og miljø og vil ikke gavne turismen, da øget skiltning netop spolerer de landskabelige værdier, som turister efterspørger. CO-industri kan i øvrigt støtte høringssvaret fra Danmarks Naturfredningsforening.

Landbrug & Fødevarer støtter muligheden for at opsætte flere skilte og finder generelt, at skilte skal kunne ses og gerne være større, men der skal alligevel være regler om udformning af skilte af landskabelige grunde, f.eks. at skilte ikke må være neonfarvede, retroreflekterende, bevægelige og lignende.

De foreslåede ændringer i lovudkastet er en opfølgning på anbefalingerne i arbejdsgruppens rapport, hvor forslagene – sammen med den kommende bekendtgørelse - på den ene side sikrer en afvejning af hensyn til landskabsinteresserne i overensstemmelse med lovens formål og på den anden side hensyn til at forbedre mulighederne for at tiltrække besøgende eller kunder og dermed understøtter mulighederne for vækst og udvikling i landdistrikterne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

b. Opsætning af skilte for lokale virksomheder uden for mindre byer

Landbrug & Fødevarer støtter forslaget, men foreslår, at ikke kun virksomheder, der ligger i byer, men også virksomheder, f.eks. et gartneri, der ligger uden for byer, skal kunne opsætte et skilt inden for 30 m fra byen, forudsat at grundejeren giver lov.

Forslaget om, at virksomheder i små og mindre byer skal kunne opsætte et skilt om virksomhedens placering inde i byen, er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om serviceeftersyn af reglerne om skiltning i det åbne land. Virksomheder, der ligger i det åbne land, har efter loven mulighed for at opsætte en virksomhedsreklame i umiddelbar tilknytning til virksomheden og et mindre oplysningskilt ved indkørslen til ejendommen. Anbefalingerne giver ikke anledning til også at give

andre virksomheder denne mulighed, og ønskerne fra Landbrug & Fødevarer imødekommes derfor ikke.

HORESTA mener ikke, at en tilladelse til skiltning i landsbyer med højst 3.000 indbyggere vil have tilstrækkelig effekt til at skabe vækst i turismen i store dele af de danske yderområder og peger på, at grænsen på 3.000 indbyggere for at sætte skilte op bør hæves til 20.000 indbyggere.

Forslaget om, at virksomheder i små og mindre byer skal kunne opsætte et skilt om virksomhedens placering inde i byen, er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om serviceeftersyn af reglerne om skiltning i det åbne land. Det fremgår af rapporten, at forslaget skal forbeholdes mindre byer, hvor det vurderes, at lokale virksomheder har et særligt behov for at kunne gøre opmærksom på virksomhedens placering i byen, og at forslaget ikke skal omfatte virksomheder mv., der ligger uden for byen eller i andre byer.

I lovforslaget er valgt mindre byer på op til 3000 indbyggere for at give reglen lidt større udbredelse, men fortsat i mindre byer. Det har ikke været på tale at omfatte større byer og dermed give mulighed for betydelig mere skiltning. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at ændre lovforslaget.

Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at bestemmelsen udtages, idet forslaget må forventes at medføre en negativ påvirkning af landskabet omkring byerne. Friluftsrådet er heller ikke begejstret for forslaget og frygter ”adgangsportaler” bestående af virksomhedsskilte, der i højere grad fortæller om den enkelte virksomhedsejer i stedet for byen som helhed. Friluftsrådet synes, det vil være en ærgerlig udvikling for småbyerne og håber ændringsforslagets negative påvirkning af det omkringliggende landskab begrænses ved konservative krav til størrelse, farvevalg og udformning.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket og ændres derfor ikke. I den kommende bekendtgørelse om skiltning i det åbne land vil der blive fastsat nærmere regler om udformningen af skilte. Bekendtgørelsen forventes sendt i høring i foråret 2018, således at den kan træde i kraft samtidig med lovforslaget.

c. Skilte om salg af erhvervsgrunde og erhvervsudvikling i kommuneplanlagte erhvervsområder

Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at bestemmelsen udtages. Foreningen peger på, at der med lempelsen vil kunne opsættes skilte i områder, som kan ligge ubebyggede hen i årevis, og som vil skæmme landskabet og gøre grænsen mellem by og land diffus. Allerede i dag opsættes der ofte meget store skilte i disse områder, de placeres højt, er synlige over lange afstande, og i grelle tilfælde er reklamerne også belyst i aften- og nattetimerne. Da der kan gå meget lang tid inden området er udviklet eller solgt, vil skiltene kunne opleves som nærmest permanente.

Friluftsrådet er ligeledes imod forslaget, der betyder, at reklameskilte for erhvervsgrunde og erhvervsudvikling i et område, der er kommuneplanlagt, vil udgøre en overskiltning, da skiltene kan risikere at stå på grundene i årevis, uden at grunden bebygges, ligesom grunden kan vise sig at blive udlagt til en helt anden funktion.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket, og bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

d. Skilte om sæsonbetinget salg af frugt og grønt mm. fra marken

Landbrug & Fødevarer foreslår, at muligheden for at anbringe et skilt om salg af frisk frugt og grønt mv. ikke kun skal gælde produkter, der er dyrket på den pågældende ejendom, men på den samlede bedrift. Det foreslås endvidere, at stalddørssalg også skal omfatte salg af produkter dyrket på naboejendomme. Endelig skal muligheden også gælde for mere permanente salg af varer fra gårdbutikker, f.eks. keramik.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket, hvor det er forudsat, at der kan opsættes et skilt på ejendommen, hvorfra produkterne dyrkes og sælges. Det fremgår endvidere, at forslaget alene skal vedrøre friske sæsonvarer, hvor skiltningen forudsættes at være relativt kortvarig, og ikke andre varer. Forslaget ændres derfor ikke.

e. Skilte i det åbne land om kortvarige arrangementer (loppemarkeder, byfester, musikfestivaler m.fl.)

Landbrug & Fødevarer bakker op om forslaget, men ønsker en mere præcis opdeling af små og store arrangementer. Et "åben- gårdarrangement" kan være stort med besøgende fra et større opland, og det vil være rimeligt, at der i disse tilfælde kan opsættes et skilt ved indfaldsvejen til byen inden for 30 m fra byen, og ikke kun på selve ejendommen, hvor arrangementet foregår.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket, hvor der lægges op til at skelne mellem små og større arrangementer. Der lægges ikke op til, at der skal kunne opsættes et skilt ved byen til reklame for f.eks. et lille loppemarked på en ejendom – ikke mindst af landskabsmæssige hensyn. På denne baggrund giver ønskerne ikke anledning til ændringer, men den kommende bekendtgørelse vil indeholde en yderligere eksemplificering af arrangementer end lovtæksten, f.eks. at der med lokale arrangementer i den foreslåede § 21, stk. 3, nr. 1, tænkes på arrangementer, som f.eks. en forening, en sportsklub, en handelstandsforening eller en kommune står bag og eventuelt af flere dages varighed, og at der med små enkeltstående arrangementer, jf. den foreslåede § 21, stk. 3, nr. 3, tænkes på arrangementer, som alene ejeren af en enkelt ejendom, f.eks. en gård står bag, og som ikke er en del af et fælles arrangement.

Friluftsrådet finder, at lempelser for skiltning til kortvarige arrangementer, hvor der er offentlig adgang, er for vidtgående. Det er især i forhold til den radius fra adressen, hvor arrangementet skal afholdes, og hvor skiltene må placeres, hvilket vil give mulighed for opsætning af rigtig mange skilte. Friluftsrådet opfordrer til, at det genovervejes om opsætningsradius fra adressen ikke bør reduceres fra de foreslåede 30 km til maksimalt det halve.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket, hvor der lægges op til at skelne mellem små og større arrangementer, og til at større arrangementer som f.eks. større dyrskuer, større koncerter og loppemarkeder får mulighed for at opsætte skilte inden for 30 meter fra en bebyggelsesgrænse ved byer og op til 30 km fra det sted, hvor arrangementet afholdes. Afstanden på 30 km er valgt under hensyn til, at der er tale om arrangementer, der henvender sig til besøgende i mindst denne afstand. Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre lovforslaget, men der vil blive fastsat regler i den kommende bekendtgørelse om placering og udformning af skilte med henblik på at begrænse den landskabelige virkning.

f. Fjernelse af krav om manglende synlighed over store afstande

Danmarks Naturfredningsforening peger særskilt på risikoen for negativ landskabspåvirkning ved ophævelse af kravet om, at virksomhedsreklamer ikke må være synlige over store afstande. Danmarks Naturfredningsforening tvivler på holdbarheden af denne lempelse. De store virksomhedsreklamer, som fremover må være synlige over store afstande, vil naturligvis dominere landskabet og landskabsoplevelsen, da et skilt, der kan ses over lang afstand, er dominerende.

Foreningen mener ikke, at flere og mere synlige skilte vil understøtte vækst i landdistrikterne eller tiltrække flere turister, men de i stedet vil betyde, at netop de værdier, der får turister hertil, er de selvsamme værdier, der sættes på spil. Skiltning, der vejleder om seværdigheder, kulturhistoriske monumenter m.v., kan det være rimeligt at opsætte, men det gavner ikke turisten, at den lokale smed kan opsætte et stort skilt, der er synlig over lang afstand, på sin gavl. De fleste, der har brug for en smed, finder desuden smeden ved en søgning på nettet, ikke ved at køre rundt i landskabet.

Friluftsrådet peger på, at rådet er direkte modstander af forslaget om at ophæve den gældende formulering ”og ikke er synlige over store afstande”. Selvom skiltene ikke må være dominerende i landskabet (f.eks. ved at blinke), så mener Friluftsrådet også, at størrelsen kan blive en betydende faktor i forhold til, om skiltet virker dominerende og dermed kunne ses over store afstande.

Landbrug & Fødevarer støtter forslaget og peger på, at skiltning skal kunne ses, og finder at de gældende regler er for restriktive.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket. Forslaget er udtryk for en forenkling af reglerne og en lempelse i forhold til virksomhedernes mulighed for at opsætte en virksomhedsreklame. Opretholdelsen af kravet om, at virksomhedsreklamer ikke må virke dominerende, skal fortsat sikre beskyttelsen af landskabet, så der eksempelvis ikke må anvendes en belysning, blink eller andre lyseffekter, der kan skæmme landskabet.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

g. Bemærkninger generelt

De Samvirkende Købmænd hilser de foreslåede ændringer fra arbejdsgruppen velkommen.

Foreningen opfordrer dog til, at det klart skal fremgå af lovens bemærkninger, at virksomheder med – generelt set – samme målgruppe og samme størrelse, også har de samme muligheder efter lovens serviceeftersyn. F.eks. vil det være konkurrencebegrænsende, hvis sælgere af frisk frugt og grønt, gårdbutikker og mindre dagligvarebutikker ikke har de samme muligheder for at markedsføre sig over for ”udenbys kunder”.

De foreslåede ændringer i lovudkastet er en opfølgning på anbefalingerne i arbejdsgruppens rapport, hvor forslagene på den ene side sikrer en afvejning af hensyn til landskabsinteresserne i overensstemmelse med lovens formål og på den anden side hensynet til at forbedre mulighederne for at tiltrække besøgende eller kunder og dermed understøtte mulighederne for vækst og udvikling i landdistrikterne.

Dagligvarebutikker har en række muligheder for synlighed og skiltning, som avleren, der sælger frisk frugt og grønt direkte fra ejendommen, ikke har tilsvarende. Butikker i byerne har muligheder for at reklamere der og har efter den foreslåede bestemmelse om skiltning uden for mindre byer, mulighed for at opsætte et skilt inden for 30 meter fra bebyggelsesgrænsen, forudsat at grundejeren giver lov til det. Dagligvarebutikker i det åbne land har endvidere mulighed for at opsætte en virksomhedsreklame på eller i tilknytning til virksomheden.

Foreningens forslag vurderes at give mulighed for langt mere skiltning, end der er lagt op til i rapporten. Forslaget giver derfor ikke anledning til ændringer.

HORESTA mener, at der er behov for bedre skiltning, både for virksomheder og turismeerhvervet.

Forslaget er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten om servicetjekket. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af forslaget.

Endelig foreslår Friluftsrådet, at benævnelsen "friluftsklamer" ændres, da denne benævnelse giver associationer til klamer med indhold vedrørende friluftsliv. Friluftsrådet vil foreslå, at benævnelsen friluftsklamer udskiftes med "klamer i det fri eller klamer i det åbne land".

Benævnelsen "friluftsklamer" har eksisteret i loven siden 1992 og er en indarbejdet terminologi, selvom den kan virke utidssvarende. Miljø- og Fødevareministeriet vil overveje at ændre terminologien ved en senere lejlighed. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af forslaget på nuværende tidspunkt.